

SVEIKI,

Pirmosios kelių transporto priemonės Lietuvą pasiekė dar 1919 metais. Tai buvo iš vokiečių armijos pirkti automobiliai ir motociklai. Tuo metu niekas negalėjo ir pamanyti, kad, praėjus 110 metų, Lietuvoje bus registruota daugiau kaip 2 mln. transporto priemonių. Tiek lengvųjų automobilių, sunkvežimių, autobusų ir motociklų šiandien rieda Lietuvos keliais.

Taigi esame tvirtai įsitikinę, kad trečiojo naujųjų laikraščio „MES ES“ numerio tema susisiekimo plėtra aktuali kiekvienam.

Lietuvos susisiekimo plėtrai 2007–2013 m. skirta 5,4 mlrd. litų Europos Sąjungos (ES) struktūrinės paramos. Apie šių investicijų naudą Lietuvos gyventojams ir verslui kviečiame skaityti straipsnyje „Susisiekimo plėtra – naujos galimybės verslui ir žmonėms“. Šiame numeryje papasakosime, kaip atrenkami finansuojami projektai ir kaip patys gyventojai gali daryti įtaką jų sąrašams, kad juose atsirastų ir, pavyzdžiui, netoliese esančio kelio asfaltavimas.

Kiekvienam vairuotojui aktualu, kaip geriausiai pasirinkti maršrutą ir išvengti rytinių ar vakarinių automobilių spūstų. Visai netrukus vairuotojai Lietuvos keliuose matys elektronines švieslentes, kurios padės pasirinkti tinkamą maršrutą, saugų važiavimo greitį ir laiką. Apie šią ir daugelį kitų modernių priemonių, tokių kaip pranešimų policijai pateikimas ar automobilių registravimas internetu, plačiau sužinosite perieiga 98 proc. Lietu-

vos teritorijos, pasakojama straipsnyje „Informacinė visuomenė visiems“.

Be to, šiame numeryje jūs laukia aktualios naujienos apie kvietimus teikti paraiškias ir įdomius renginius, patarimai planuojantiems regioninius projektus, informacija apie artėjančius transporto sistemos pokyčius ir susisiekimo sistemoms modernizavimo įvertinimą. Na, o norinčiųjų išbandyti savo žinias apie ES struktūrinę paramą laukia kryžiažodis.

Malonaus skaitymo ir iki kitų susitikimų!

Finansų ministerija

TURINYS

Numerio tema

Susisiekimo plėtra – naujos galimybės verslui ir žmonėms

Iš pirmų lūpų

Europos Sąjungos parama susisiekimo atkankos kėlimui

Žingsniai pirmyn

Informacinė visuomenė visiems

Skelbimų lenta

Analizė
Renginiai

Mums visiems

Lietuvos susisiekimo sistema ko šiek tiek šermeti? Regioninis planavimas: vertinami pirmąjį projektą

Sėkmės įkvėpti

Dėvyni žingsniai modernios susisiekimo sistemos link

Kryžiažodis

www.esparama.lt

Europos socialinis fondas
Europos regioninės plėtros fondas
Lietuvos laisvės fondas

Numerio tema

SUSISIEKIMO PLĖTRA — NAUJOS GALIMYBĖS VERSLUI IR ŽMONĖMS

Susisiekimo finansavimas iš Europos Sąjungos (ES) struktūrinių fondų. Kaip jis paveiks Lietuvos verslo plėtrą ir visuomenės gyvenimo sąlygas? Kokių galimybių atvers Lietuvos gyventojams? Apie tai kalbamės su Susisiekimo ministerijos valstybės sekretoriumi Alminu Mačiuliu.

Anot susisiekimo ministerijos valstybės sekretoriaus A. Mačiulio, susisiekimo plėtra akivaizdžiai atvers naujų galimybių ir verslui, ir žmonėms.

Kaip konkrečiai Lietuvos gyventojai pajus ES struktūrinių fondų paramą susisiekimui?

Investuojant į susisiekimą, gerėja jo kokybė, plečiama infrastruktūra. O tai reiškia, kad žmonės gali tiesiau, greičiau ir patogiau keliauti tarp miestų, kaimų, gyvenviečių, turizmo centrų. Juk jei tarp dviejų miestų vietoj žvyrkelio nutiestas asfaltuotas kelias, iš karto keliauti patogiau, be to, ir kelionės išlaidos mažesnės.

Keliai tvarkomi atsizvelgiant į eismo saugumą, vertinamas jų poveikis aplinkai. Traukiniai greitėja, nes rekonstruojami geležinkeliai, perkami nauji riedmenys. Gyvenimo kokybės gerėjimas ypač juntamas regionuose. Juk ten, kur nutiesiamas kelias, sudaromos geresnės sąlygos ekonomikos plėtrai.

O kiek transporto problemų buvo išspręsta Vilniuje nutiesus Pietinį aplinkkelį? Grūčių iš karto sumažėjo. Kai ryte reikia mažiau laiko praleisti spūstyse, sutaupoma ir laiko, ir degalų, ir aplinkai mažiau kenkiama.

Praejuosiais metais išasfaltuota daugiau kaip 400 km žvyrkelių.

Kokia paramos susisiekimui nauda Lietuvos verslui?

Kaip jau minėjau, susisiekimo infrastruktūra pritraukia investicijų. Juk niekas nenori kurti verslo vietovėje, į kurią sunku nusigauti. Jei nesukurta susisiekimo infrastruktūra, kyla pervežimo,

kelių kainos, o tai investuotojams labai nepatrauklu.

Kokiems susisiekimo projektams 2007–2013 m. laikotarpiu teikiama pirmenybė?

Skiriami du prioritetai: valstybinės reikšmės infrastruktūros tobulinimas ir trans-

Numerio tema

Iš pirmų lūpų

europinės reikšmės infrastruktūros tobulinimas.

Tobulinant valstybinės reikšmės infrastruktūrą, finansavimo rezultatus labiausiai pajus regionai. Tai lėšos, skiriamos keliams rekonstruoti ir asfaltuoti. Tokių investicijų poreikis net didesnis nei finansavimas.

Taip pat modernizuojami ir rekonstruojami geležinkeliai. Šventosios uosto atstatymas – svarbus regioninės reikšmės projektas. Bus gaivinami ir vadiniai vandens keliai (daugiausia pramoniniai tikslais).

Tačiau svarbiausia – kelių tinklas. Kelių Lietuvoje suskaičiuojama apie 80 tūkst. km, iš jų daugiau kaip 70 proc. dar nėra asfaltuoti.

Na, o tobulinant transeuropinės reikšmės infrastruktūrą, gerinama ES bendrojo intereso kelių ir geležinkelių infrastruktūra, pavyzdžiui, toliau modernizuojama magistralė „Via Baltica“, pradedamas įgyvendinti geležinkelio „Rail Baltica“ projektas, tvarkomas Klaipėdos uostas, privaizuojamieji keliai prie jo, tarptautinių oro uostų infrastruktūra...

Kokią įtaką ES parama turi sunkmečio laikotarpiui?

Pasakysiu vienareikšmiškai – tik teigiama. Manau, turime spartinti ES lėšų įsavinimą, nes kartais ir projektas yra, ir

pinigų yra, o viskas vis tiek vyksta ne taip, kaip norime. Juk investuotos lėšos skatina ekonomiką! Pavyzdžiui, pagyvinama vietinių statybinių medžiagų gamybą. Maždaug 80–85 proc. visų ES investicijų paliekama Lietuvoje. Skatinama vietinė pramonė, transportas.

Kiek lėšų skiriama susisiekimui šiuo laikotarpiu? Kada bus matyti šio laikotarpio ES paramos rezultatai?

2007–2013 m. susisiekimui Lietuvoje skiriama 5,4 mlrd. litų. O ES paramos rezultatų jau nemažai matyti. Pavyzdžiui, praėjusiais metais išasfaltuota daugiau kaip 400 km žvyrkelių. Palyginkime: be ES paramos anksčiau išasfaltuodavome apie 50–100 km per metus. Taigi regionuose situacija sparčiai gerėja. Žinoma, sėdint namuose pokyčių nematyti, bet pavažinėjus po Lietuvą jie akivaizdūs.

Investicijos į susisiekimą – brangus ir ilgalaikis procesas. Jis atsipraka ne taip greitai, kartais prireikia net kelių dešimtmečių. Bet jau ir po trejų ar ketverių metų pokyčiai bus matyti geriau, jie akivaizdžiai atvers naujų galimybių ir verslų, ir žmonėms.

Daugiau informacijos rasite LR susisiekimo ministerijos interneto svetainėje arba www.esparama.lt.

EUROPOS SĄJUNGOS PARAMA SUSISIEKIMUI: ATRANKOS KRITERIJAI

Kas sprendžia, kuriuos susisiekimo projektus finansuoti? Ar savo žodį gali tarti paprasti gyventojai? Kalbamės su Susisiekimo ministerijos Strateginio planavimo ir finansų planavimo departamento direktoriumi Arenijumi Jackumi.

A. Jackus teigia, kad kiekvienas į transporto infrastruktūrą investuotas litas per ketverius ar penkerius metus atsipraka divyžubai.

Kokiais kriterijais remiantis atrenkami finansuoti verti susisiekimo projektai?

Svarbiausia, žinoma, ekonominė nauda. Skirstant Europos Sąjungos (ES) struktū-

riųjų fondų lėšas vyko diskusijos, kaip jas paskirstyti skirtingoms ūkio šakoms. Susisiekimo ministerija, siekdama įvertinti investicijų į transporto infrastruktūrą naudą Lietuvos ekonomikai, parengė

Iš pirmų lūpų

studiją. Jos rezultatai parodė, kad kiekvienas į transporto infrastruktūrą investuotas litas per ketverius ar penkerius metus atsiperka dvigubai. Taigi susisiekimo infrastruktūros projektai – didėle nauda ir papildomos lėšos Lietuvos ekonomikai.

Kaip nustatoma, kurie projektai priklauso valstybės, o kurie – regioninio planavimo sričiai?

Tie projektai, už kurių įgyvendinimą atsakinga valstybė ar jos institucijos, įgyvendinami valstybės projektų planavimo būdu, o tie, už kurių įgyvendinimą

atsako savivalda, – regioninio planavimo būdu. Tai susiję su turto (pavyzdžiui, kelio) priklausomybe. Regioninio planavimo būdu įgyvendinamiems projektams skiriama 28 proc. visų Regioninės plėtros fondo transporto sektoriui numatytų lėšų. Ši proporcija buvo nustatyta dar 2004–2006 m. finansiniu laikotarpiu ir tuo metu tai buvo šimtaprocentinis regionų poreikių tenkinimas. Žinoma, vėliau patirtis parodė, kad lėšų poreikis buvo gerokai didesnis. Na, o tarp regionų lėšos skirstomos atsižvelgiant į gyventojų skaičių, kelių ilgį, registruotų transporto priemonių skaičių ir kitus kriterijus.

Ar visi regionai lėšas įsivaina vienodai?

Kol kas tokių duomenų dar neturime, nes regioninis planavimas – naujas principas, atsiradęs tik 2007–2013 m. finansavimo laikotarpiu. Kol kas dar tvirtinama regionų projektų sąrašai, priimami sprendimai, tačiau pats metodas pasiūlytas būtent tam, kad lėšos būtų įsivainamos tolygiau, kad patys regionai spręstų, kurie projektai jų regionui naudingiausi.

Kiek įtakos skirstant lėšas projektams turi patys gyventojai?

Tiesioginės įtakos konkrečioms projektams jie lyg ir neturi. Tačiau gyventojų

dalyvavimas užtikrinamas organizuojant viešas diskusijas. Skirstant lėšas vi-suomet dalyvauja ir įvairių organizacijų, verslo, gyventojų atstovai, ne vien valstybės tarnautojai. Jie gali išsakyti savo nuomonę dėl daugelio svarbių dalykų, pavyzdžiui, projektų finansavimo sąlygų aprašų ar kitų su ES parama susijusių dokumentų.

Transporto infrastruktūra planuojama pagal tam tikras taisykles – dabartinį eismo intensyvumą, prognozes, gyventojų poreikius. Tad gyventojai tiesiogiai mato ES paramos naudą. Juk daugėja asfaltuotų kelių, greitėja traukiniai, atidaromi nauji oro uostų terminalai – gerėja gyvavimo kokybė.

Kur turėtų kreiptis gyventojai, jei mano, kad, pavyzdžiui, reikėtų išasfaltuoti netoliese esantį kelią?

Pirmiausia reikėtų išsiaiškinti kelio priklausomybę – ar už jį atsakinga Lietuvos automobilių kelių direkcija, ar savivaldybė. Jei Kelių direkcija, tuomet reikia kreiptis į ją ir išdėstyti argumentus. Sudarant projektų sąrašus, į tai bus atsižvelgta. Žinoma, negalima pažadėti, kad tikrai bus išasfaltuotas būtent tas kelias. Atsižvelgiama ir į tai, kur investicija bus naudingiausia, kur ją galės naudoti daugiau gyventojų.

PENKI SVARBIAUSI TRANSPORTO REIKŠMĖS EKONOMIKAI FAKTAI:

- 1** Kasmet transporto sektoriaus veikla sukuria vidutiniškai 10 proc. šalies bendrosios pridėtinės vertės (BPV), nors sektoriuje dirba tik 5 proc. visų šalies dirbančiųjų.
- 2** Transportas, sandėlavimas ir ryšiai yra trečia daugiausiai BVP sukurianti veiklos rūšis Lietuvoje (vid. 13 proc.). Transporto sektoriuje dirbančios įmonės kasmet sumoka vidutiniškai virš 7 proc. visų mokesčių.
- 3** Investicijos į kelių transporto arba geležinkelio transporto infrastruktūrą iššaukia integruotą papildomą šalies BPV prieaugį atitinkamai apie 3,2 karto ir 2,5 karto didesnę nei investuotų lėšų dydį.
- 4** Transporto sektorius vienas iš nedaugelio, kuris yra konkurencingas tarptautinėje rinkoje – o apie tai galima spręsti iš grynųjų pinigų pajamų dydžio (t.y. skirtumo tarp transporto paslaugų eksporto (6,2 mlrd. Lt) ir importo (4,9 mlrd. Lt)), kuris 2008 metais viršijo 1,3 mlrd. litų, o tai sudaro net 59 proc. viso paslaugų eksporto.
- 5** Efektyviai transporto sektoriuje investavus numatytą ES struktūrinę paramą, per 2007–2015 m. laikotarpį gali būti sukuriama apie 10 mlrd. litų papildomo BVP (skaičiuojant 2000 metų kainomis).

Žingsniai pirmyn

INFORMACINĖ VISUOMENĖ VISIEMS

Informacinės visuomenės plėtra – vienas svarbiausių strateginių Lietuvos ir visos Europos Sąjungos (ES) tikslų. Bet ar visi turi vienodas galimybes dalyvauti kuriant tokią visuomenę? Vienas 2007–2013 m. Ekonomikos veiksmų programos prioritetų – „Informacinė visuomenė visiems“. Jai skirta daugiau kaip 800 mln. litų suma bus panaudojama skaitmeninei atskirčiai mažinti ir informacinės visuomenės procesams skatinti.

Naujos galimybės

„Manome, kad ES fondų lėšomis paskatinti informacinės visuomenės plėtros procesai atvers naujų galimybių šalies gyventojams: neatsižvelgiant į gyvenamąją vietą, amžių ir pajamas, jie galės greitai, patogiai ir pagedidėjimu laiku gauti viešąsias bei privačias paslaugas, keistis informacija ir bendrauti. Verslo įmonėms tai padės optimizuoti veiklos procesus, didinti produktyvumą ir konkurencingumą, viešojo sektoriaus institucijoms – teikti klientų lūkesčius ir pagedidėjimus atitinkančias paslaugas“, – teigia Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovė Laura Mieldežytė.

Informacija vairuotojams

Jau netrukus Lietuvos keliuose vairuotojai matys elektronines švieslentes su svarbia informacija apie eismo sąlygas, sutrikimus, apie tai, kas daroma, kad jie

būtų suvaldyti, ir kt. Įvairi informacija leis pasirinkti saugų važavimo greitį ir laiką, tinkamą maršrutą, aplenkti transporto grūstis, primins užsėgiti saugos diržus. Projektui „Valstybinės reikšmės kelių eismo informacinė sistema“ skirta 20 mln. litų ES struktūrinių fondų ir bendrojo finansavimo lėšų.

Ši sistema – prioriteto „Informacinė visuomenė visiems“ dalis. Viena iš dviejų svarbiausių jo krypčių siekia plėtoti elektroninius sprendimus, didinti viešojo sektoriaus institucijų efektyvumą ir skatinti elektroninio verslo iniciatyvas šalyje.

Internetas visiems

Informacinės visuomenės pranašumai kol kas sunkiau prieinami Lietuvos kaimų ir miestelių gyventojams dėl labai paprastos priežasties – nėra plačiajuosčio interneto prieigos. Antroji prioriteto „Informacinė visuomenė visiems“ kryp-

Informacija iš keliuose atbradusių eismo intensyvumo ir oro sąlygų matuoklių pateiks įsukurtą sistemą – centrą.

INFORMACINIŲ TECHNOLOGIJŲ NAUDOJIMO RODIKLIAI – LIETUVOS IR ES 27 ŠALIŲ NARIŲ VIDURKIO Palyginimas – 2007-2008 M.

Rodiklis (procentais)	2007 metai		2008 metai	
	Lietuva	ES vidurkis	Lietuva	ES vidurkis
Nuolatiniai interneto vartotojai (visų gyventojų dalis)	45	51	50	56
Namų ūkiai, turintys internetą	44	54	51	60
Įmonės, naudojančios kompiuterius	91	96	96	96
Įmonės, gaunančios užsakymus internetu	14	15	22	16
Įmonės, atliekančios pirkimus internetu	18	29	25	28

Žingsniai pirmyn

tis sieks sukurti tolygią ir saugią elektroninių tinklų infrastruktūrą. Tam skirta priemonė „Plačiajuosčių elektroninių ryšių tinklai“ bus siekiama, kad 98 proc. Lietuvos teritorijos būtų laisvai prieinama plačiajuosčio interneto ryšys. Priemonė, kuriai skirta beveik 240 mln. litų, bus pradėta įgyvendinti birželį.

Vis daugiau paslaugų

Plečiant informacinę visuomenę Lietuvoje, vis daugiau įprastų paslaugų bus

prieinama internetu. Interneto svetainėje bus galima pateikti prašymą gauti vairuotojo pažymėjimą ir sumokėti už paslaugą. Be to, norint užregistruoti ar išregistruoti automobilį ar gauti kitas panašias paslaugas, nebereikės stumdysis eilėse – tereikės atsidaryti interneto svetainę, kurioje visa tai bus galima atlikti per kelias minutes. Internetu bus galima registruoti ir pranešimus policijai, užuot skambinus bendruoju pagalbos telefonu.

Biblioteka taip pat taps prieinama kiekvienam, besinaudojančiam kompiuteriu. Internetu bus galima užsisakyti skaitytojo pažymėjimą, ieškoti dokumentų ir juos skaityti, gauti jų kopijas, naudotis elektroninės prenumeratos paslaugomis, pratešti leidinio išdavimo terminą, grąžinti dokumentus bibliotekai nedalyvaujant jos darbuotojui.

Keis kasdienybę

Trumpai tariant, prioritetas „Informacinė visuomenė visiems“ kovos su visomis blogybėmis, trukdančiomis jos plėtrai: nedidele, palyginti su ES, informacinių technologijų skarba, tam tikrų socialinių grupių neišnaudojamos galimybės, nepakankama viešųjų elektroninių paslaugų diegimo lygis, skaitmeninės informacijos lietuvių kalba stygliumi.

Skelbimų lenta

KVIETIMAI

Kviečiame teikti paraiškas pagal priemonę „Inogeb LT-1“, skirtą Lietuvos inovacijų sistemai stiprinti ir efektyviai veikiančią žinių bei technologijų sklaidos terpei sukurti. Priemonės lėšomis bus finansuojamas šiuolaikiškų technologijų ir inovacijų populiarinimas, visuomenės, ypač jaunimo, kūrybiškumo ugdymas, inovacijų partnerystės skatinimas ir inovacijų paramos paslaugų paklausos didinimas. Paraiškos turi būti gautos Lietuvos verslo plėtros agentūroje iki 2009 m. kovo 23 dienos.

Daugiau informacijos rasite čia.
Telefonai pasiteirauti:
(8 5) 268 7448, 268 7411
El. paštas info@lvpa.lt

Informuojame, kad keičiamas priemonės „Šeimos ir darbo įsipareigojimų derinimas“ finansavimo sąlygų aprašas, todėl paraiškų priėmimas laikinai sustabdytas. Naujas paraiškų priėmimo terminas bus paskelbtas patvirtinus naująjį aprašą.

Daugiau informacijos ieškokite čia.
Telefonai pasiteirauti:
(8 5) 231 4393, 231 4390
El. paštas: daiva.kaleckaitte@es.lt,
zivile.cimolauskaitte@es.lt

RENGINIAI

Maloniai kviečiame dalyvauti renginiuose „ES paramos elementorius“, kurie vyks:

- kovo 17 d., antradienį, 11.00–15.00 val. Kelmėje, Kalmės kultūros centre (Vytauto Didžiojo g. 73, Kelmė);
- kovo 19 d., ketvirtadienį, 10.00–14.00 val. Šalčininkuose, Šalčininkų rajono savivaldybėje (Vilniaus g. 49, Šalčininkai);
- kovo 24 d., antradienį, 11.00–15.00 val. Rokiškyje, Rokiškio kultūros centre (Respublikos g. 96, Rokiškis).

Per renginius galėsite:

- išklausti pranešimų ar pasidomėti galimybėmis gauti ES paramą savo veiklai;
- gauti tiesiogines konsultacijas ir užmegzti kontaktus su visomis ES struktūrinės paramą administruojančiomis institucijomis;
- dalyvauti ES finansavimo pažinimo viktorinoje;
- pasisemti įkvėpimo iš jau įgyvendintų ES remiamų projektų, kuriais pagrįstai didžiojamasi;
- įdomiai ir turiningai praleisti laiką, susipažinti su ES atveriamomis galimybėmis Lietuvai ir kiekvienam iš mūsų.

Per renginius pranešimus skaitys ir tiesiogines konsultacijas teiks visos ES struktūrinė parama susijusios institucijos.

Dalyvavimas nemokamas. Kviečiame registruotis.

Mums visiems

LIETUVOS SUSISIEKIMO SISTEMA: KO TIKĖTIS ŠIEMET?

Kokių permainų šiemet laukti transporto srityje? Europos Sąjungos (ES) struktūrinių fondų lėšomis Lietuvos susisiekimo sistema ir toliau tobulinama. Lietuvos transporto investicijų direkcijos vadovas Albertas Arūna išskiria svarbiausius projektus, kurie bus pradėti ar tęsiami 2009 metais.

Eismo saugumo priemonių diegimas

Deja, Lietuvos visuomenės supratimas apie eismo kultūrą ir pagalbą kitam nėra pakankamas, trūksta inžinerinių eismo saugumą gerinančių priemonių. Neatsakingas žmonių elgesys kelyje ir netinkamas eismo organizavimas lemia didelį eismo įvykių skaičių Lietuvoje. Tenka pripažinti, kad pėsčiųjų partrenkimų ir automobilių susidūrimų skaičius – vienas didžiausių Europoje.

Lietuvoje bus stengiamasi naikinti „juodąsias dėmes“ – didesnio avaringumo kelių ruožus. ES lėšomis vykdomi tyrimai, dėl kokių priežasčių vyksta nelaimingi atsitikimai, ir stengiamasi tas priežastis panaikinti. Iki 2009 m. pabaigos Lietuvoje ES lėšomis planuojama nutiesti 14 pėsčiųjų ir dviračių takų bei įrengti 13 eismo saugumą gerinančių priemonių, t. y. rekonstruoti sankryžas, įrengti lėtėjimo ir greitėjimo juostas bei pėsčiųjų perėjas. Šioms priemonėms planuojama panaikinti septynias „juodąsias dėmes“.

Aplinkosaugos priemonės

Tiesiant ir rekonstruojant kelius atsižvelgiama į jų poveikį aplinkai: triukšmą, taršą, poveikį gamtai, žmogaus sveikatai, be to, mažinamas gyventojų mirštamumas dėl nelaimingų atsitikimų, skatinamas didesnis fizinis žmonių aktyvumas. Per gyvenvietes einantys svarbesni keliai aptveriami triukšmo sienutėmis, gyventojų būstuose įrengiami garšą izoluojantys langai, šalikelėse sodinama medžių, supilama žemės volų. Kad nežūtų per kelį bėgantys gyvūnai, keliai aptveriami tvoromis, o po jais įrengiamos perėjos.

Įgyvendinant iš ES struktūrinių fondų finansuojamus susisiekimo projektus, privalo įgyvendinti ir ES aplinkosaugos direktyvas. Todėl, anot A. Arūnos, „Lietuvoje turime tai, ką anksčiau tik girdėdavome esant užsienyje.“

Kelių asfaltavimas

Naudojant ES investicijas, iki 2008 m. pabaigos žvyrkeliai Rytų Lietuvoje pakeisti beveik 300 km, o Vakarų Lietuvo-

je – daugiau kaip 270 km asfaltuoti kelių. Šis svarbus darbas bus tęsiamas ir 2009-aisiais. Tad nemažai žvyrkelių Lietuvoje artimiausiais metais turės pakeisti lygi asfalto dangą.

Svarbių kelių modernizavimas

Didėjant transporto eismo intensyvumui, neišvengiamai reikia spartesnės kelių infrastruktūros plėtros ir modernizavimo, tad ES lėšomis ir toliau bus tvar-

Lietuvos transporto investicijų direkcijos vadovas Albertas Arūna išskiria svarbiausius projektus, kurie bus pradėti ar tęsiami 2009 metais.

Šiemet toliau bus vykdomi aplinkelių projektai ne tik Vilniuje ir kituose didžiauosiuose Lietuvos miestuose, bet ir mažesniuose miesteliuose.

Mums visiems

Naudojant ES investicijas, žvyrkeliai Rytų Lietuvoje pakeisti beveik 300 km, o Vakarų Lietuvoje – daugiau kaip 270 km asfaltuotų kelių.

komi svarbūs keliai. Pavyzdžiui, kelias iš Klaipėdos į Palangą, kurį vasarą užplūsta automobiliai, kai kur yra vos dvielių juostų pločio. ES lėšomis artimiausiu metu jis bus paplatintas. Kelių techninių parametrų gerinimas užtikrina saugesnį eismą, sumažina transporto eksploatavimo išlaidas, triukšmo lygį ir kartu gerina vietinio verslo veiklos, darbo jėgos mobilumo sąlygas.

Aplinkkelių tiesimas

Miesto aplinkkeliai padeda sumažinti automobilių spūstis. Todėl šiomet toliau bus vykdomi aplinkkelių projektai ne tik Vilniuje ir kituose didžiuosiuose Lietuvos miestuose, bet ir mažesniuose miesteliuose. Pavyzdžiui, kelyje Šiauliai–Panevėžys pradėtas tiesti Radviliskio miesto aplinkkels.

REGIONINIS PLANAVIMAS: VERTINAMI PIRMIEJI PROJEKTAI

Jau pradėti vertinti regioninio planavimo būdu atrenkami projektai. Kaip sekasi tai daryti, su kokiais sunkumais susiduriama ir kaip jų išvengti ateiityje, pasakoja Centrinės projektų valdymo agentūros (CPVA) Struktūrinės paramos skyriaus viršininko pavaduotojo pareigas laikinai einanti Inga Macijauskienė.

Kurių regionų projektai bus įvertinti pirmieji?

Pirmasis realus CPVA prisilietimas prie regioninio planavimo – tai socialinio sektoriaus projektai, finansuojami pagal trečiąją 2007–2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programą. Šiais projektais siekiama paskatinti socialinės rizikos asmenų ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų bei jų šeimų narių geresnę integraciją į visuomenę ir darbo rinką.

Šiuo metu CPVA jau gauti šios srities regionų projektų sąrašai. Dabar vyksta projektų vertinimas. Kadangi projektų vertinimas vyksta nuosekliai, t. y. iš karto gavus paraišką, o paraiškos teikiamos ne vienu metu, dėl ankščiausiai pateiktų projektų paraiškų bus priimti pirmieji sprendimai.

I. Macijauskienė kviečia į regionų projektų planavimo procesą atkreipti daugiau dėmesio.

Iki šiol CPVA yra gavusi penkiolika regioninių paraiškų. Iš viso jų planuojama gauti 55.

Kokias kitas regioninio planavimo priemones planuojate pradėti šiais metais?

Šiais metais turėtų startuoti Vidaus reikalų ministerijos kuruojamai sričiai priskirtini projektai. Pavyzdžiui, regioninio

ekonomikos augimo centrų, probleminių regionų plėtros ir dauglabučių namų atnaujinimo (pirmiausia didinant jų energijos vartojimo efektyvumą) projektai.

Kokių pastabų turite būsimiems paramos gavėjams?

Pareiškėjai dažnai nepasirodę įgyvendinti projektų ir įsisavinti lėšų. Dažnai

būna nepakankama paraiškos ir projektų dokumentų kokybė, neparengti reikiami, projekto įgyvendinimo prielaidas įrodantys ir pagrindžiantys dokumentai, žemės detalieji planai. Teikiama daugybė puikių projektų idėjų, kurių nauda neabejotina, tačiau dažnai likę daug neišspręstų klausimų. Jie trukdo pradėti įgyvendinti projektą ir įsisavinti struktūrinių fondų lėšas. Tai įvairūs turto priklausomybės, infrastruktūros kūrimo klausimai, pareiškėjų – nevyriausybinų organizacijų – projektų finansinio tęstinumo klausimai, finansuoti ir netinkamų finansuoti veiklų persipynimas ir panašūs dalykai. Todėl rekomenduojame prieš teikiant paraišką į tai geriau įsigilinti.

Gal galėtumėte duoti patarimų regionams, gausiantiems paramą pagal regioninio planavimo principą?

Šiuo metu daugiau dėmesio norime atkreipti į regionų projektų planavimo procesą, nes vertindami projektus susiduriame su problemomis, kurios užkerta sąlygas greitam ir kokybiškam projektų vertinimo procesui, dažnai laikas galimas talisant padarytas klaidas ir neatitikimus.

Taigi regionams patariame:

• labai kruopščiai tvirtinti regionų projektų sąrašus, nedaryti aritmetinių

klaidų, pateikti teisingas datas, finansavimo ribas, projektų pavadinimus ir pan. Tokiais atvejais būtina tikslinti sąrašus, o tai užima laiko;

• projektus į regionų projektų sąrašus įtraukti tik įvertinus patvirtintų finansavimo sąlygų reikalavimus (dėl finansuojamų veiklų, išlaidų tinkamumo, terminų, projektų apimties ir pan.).

Taip pat, vertinant regionų projektus, susiduriama su šiomis problemomis:

- nesutampa informacija projektų pasiūlymuose, regionų sąrašuose ir paraiškoje;
- paraiška modifikuojama net ir vertinant, todėl neaišku, ar tai suderinta su regionais;
- jei paraiška nekokybiška ir neatitinka finansavimo sąlygų aprašo reikalavimų, ją tenka atmesti. Tačiau tokiu atveju norint projektą pakeisti kitu, reikės keisti ne tik patį sąrašą, bet gal net ir finansavimo sąlygų aprašą. Naujas projektas gali ir nebūti parengtas įgyvendinti. Todėl norime pabrėžti, kad atidumas – labai svarbu.

Kaip ir anksčiau, CPVA organizuos mokymus pareiškėjams, kuriems bus skirtas finansavimas. Juose bus išdėstyta, kaip įgyvendinti projektą.

DEVYNI ŽINGSNIAI MODERNIOS SUSISIEKIMO SISTEMOS LINK

Praėjusiu, 2004–2006 m., finansavimo laikotarpiu Lietuvai transporto projektams skirta daugiau kaip 2 mrd. litų. Ką pavyko pasiekti?

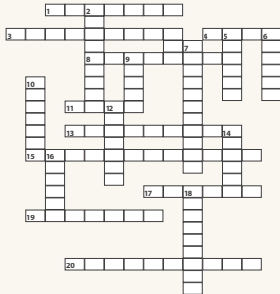
- Nutiesta arba rekonstruota daugiau kaip 500 km kelių. Pagerėjo susisiekimas tarp gyvenviečių ir administracinių centrų, sutrumpėjo kelionės laikas, paplatinti kai kurie keliai.
- Įdiegta eismo saugumo priemonių: įrengta 45 km pėsčiųjų ir dviratininkų takų, 33 kelių ruožuose įrengti apsauginiai metaliniai atitvarai, kitos saugos priemonės.
- Įdiegta aplinkos apsaugos priemonių: nuo triukšmo saugančių sienelių, gyvūnų perėjų, apželdinti kelkraščiai.
- Rekonstruotos svarbiausios Lietuvos magistralės, tiltai ir vliadukai, sankryžos, nutiesta aplinkkelių.
- Atnaujinta geležinkelių infrastruktūra: traukiniai greitesni ir saugesni, pritaikyti neįgaliesiems, rekonstruoti Vilniaus ir Kauno traukinio stotys.
- Tarptautiniame Vilniaus oro uoste pakeista tūpimo pagal prietaisus navigacijos sistema. Dabar sudėtingomis

ES lėšomis renovuoti Lietuvos oro uostai

oro sąlygomis lėktuvus galima saugiau priimti.

- Modernizuota signalinė šviesų sistema Kauno oro uoste. Dabar ji atitinka tarptautinius standartus.
- Rekonstruoti ir nutiesti nauji geležinkelio ruožai Klaipėdos jūrų uosto teritorijoje. Dėl to pagerėjo susisiekimas uosto teritorijoje.
- Sukurta bendra vidaus vandens kelių sistema, skirta keleiviams ir kroviniams gabenti.

KRYŽIAŽODIS

1. ES struktūrinių fondų parama Lietuval 2007–2013 m. bus teikiama pagal 4 atsikiras ... programas.

2. Beveik 14 proc. ES paramos Lietuval 2007–2013 m. bus panaudota vystant žmoniškuosius ...

3. Viena iš žmoniškųjų išteklių programos dalių: kokybiškas ... ir socialinė aprėptis.

4. Viena iš ES struktūrinę paramą administruojančių institucijų: Centrinė projektų valdymo agentūra arba sutrumpintai

5. Ekonomikos augimo veiksmų programos dalis: transeuropinių transporto tinklų ...

6. Kuriame Lietuvo...

7. Viena iš dviejų pamatinių ES struktūrinės paramos vertybių.

8. Audito institucija, prižiūrinti ES paramos įsisavinimą valstybės ...

9. Tai, ką pačia paprasčiausia prasme ES struktūrinę parama duoda kiekvienam Lietuvos gyventojui.

10. 27 šalių ekonominis ir politinis susivienijimas: Europos ...

11. Viena iš ES struktūrinę paramą administruojančių institucijų: Paramos fondas Europos socialinio fondo agentūra arba sutrumpintai...

12. ES paramos skirstymui vadovaujanti institucija: ... ministerija.

13. Antra iš dviejų pamatinių ES struktūrinės paramos vertybių.

14. Tarp visų kitų tikslų, ES parama prisideda prie Lietuvos ekonomikos ...

15. Viena iš sričių, aktyviai remiamų ES: žmogaus gyvenamosios ir veiklos aplinkos tausojimas.

16. Europos Sąjungos ... Lietuvai.

17. Lietuvos apskritis, kurioje 392 įgyvendinti arba dar įgyvendinami projektai gavę finansavimą iš ES struktūrinių fondų pagal Lietuvos 2004–2006 m. bendrąjį programavimo dokumentą.

18. Mokslas Sanglauda.

19. Institucija, į kurią kreipiamasi ES struktūrinę paramą administruojančios institucijos, įtanusios nusikalstamą veiklą įgyvendinant ES struktūrinių fondų finansuojamus projektus: Finansinių nusikaltimų tyrimų ...

20. Vienas iš 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos projektų atrankos būdų.

Pirmieji trys skaitlyčiai, atsilųgtė teikisun atsakymun, laimėis alburus „Jėdija, įkvėpimas, Sėkme“. Atsakymus pralome sūgti elektroniniu paštu J.Balkevicus@fnmis.lt, kartu nuodant vardį, pavardę ir adresą.